

**Informácia o priebehu a výsledkoch 41. zasadnutia Konferencie Organizácie
Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO)
v Ríme 22. – 29. júna 2019**

V dňoch 22. - 29. júna 2019 sa v Ríme uskutočnilo 41. zasadnutie Konferencie FAO. Zasadnutiu predsedal p. Enzo Benech, minister pre živočíšnu výrobu, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo Uruguaja. Za podpredsedov boli zvolení p. Ulrich Seidenberger (Nemecko), p. Abdulla bin Abdulaziz Al Subaie (Katar) a p. Thanawat Tiensin (Thajsko). Hlavné zameranie bolo na migráciu a jej vplyv na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Konferencie sa zúčastnil rekordný počet členov FAO, a to 192 členských štátov (z celkového počtu 194) a Európska únia ako členská organizácia. Celkovo sa registrovalo viac ako 1300 delegátov. Konferencia prebiehala paralelne na troch úrovniach – plenárne zasadnutie a dve komisie. V rámci Komisie I bola p. Marie-Therese Sarch (UK) zvolená za predsedníčku a za podpredsedov boli zvolení Zora Weberová, stála predstaviteľka SR pri FAO a Haitham Abdelhady Eshahat (Egypt). Predsedom Komisie II bol p. Bommakanti Rajender (India), podpredsedami Jeanne Dambendzet (Kongo) a Inge Nordang (Nórsko).

Delegáciu SR viedla Gabriela Matečná, podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Alternátkou bola Zora Weberová, stála predstaviteľka SR pri FAO. Členmi delegácie SR boli Beáta Tot, riaditeľka kancelárie ministra, Vladimír Machalík, riaditeľ odboru komunikácie a marketingu, Boris Zemko, riaditeľ odboru zahraničnej koordinácie a Andreas Fabián, národný koordinátor pre FAO.

Hlavnými udalosťami boli voľba generálneho riaditeľa FAO, voľba nezávislého predsedu Rady FAO, schválenie Programu práce a rozpočtu (PWB) na roky 2020-2021 a voľba nových členov Rady FAO.

Za generálneho riaditeľa FAO bol už v prvom kole zvolený kandidát Číny, p. Qu Dongyu. V tajných voľbách získal 108 hlasov oproti svojim dvom súperom Catherine Geslain-Lanéelle (FR) so 71 hlasmi (podpora SR) a Davit Kirvalidze (Gruzínsko) s 12 hlasmi. Funkčné obdobie GR FAO potrvá od 1. augusta 2019 do 31. júla 2023.

Konferencia jednomyseľne schválila návrh programu práce a rozpočtu na obdobie rokov 2020-21 vo výške 1. 005 635 000 USD, čo znamená rozpočet s nulovým rastom oproti rokom 2018-19.

Konferencia schválila zastrešujúcu tému pre nasledujúce dvojročné obdobie: „Podpora zdravého stravovania a prevencia všetkých foriem nedostatočnej výživy“.

Za nezávislého predsedu Rady FAO bol na druhé funkčné obdobie, do júna 2021, zvolený p. Khalid Mehboob (Pakistan). Voľba prebehla aklamáciou, nakoľko bol jediným kandidátom. Konferencia zároveň zvolila nových členov Rady FAO na obdobie jún 2019 – jún 2023.

Závery k jednotlivým bodom programu:

Plenárne zasadnutie

Plenárna diskusia hodnotila stav výživy a poľnohospodárstva. Ústredná téma bola zameraná na migráciu, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. K hlavnej témy vystúpilo 91 zástupcov delegácií. Konferencia uznala migráciu ako fenomén, ktorý na jednej strane predstavuje príležitosti a prínosy, no na druhej strane predstavuje výzvy a dodatočné náklady pre migrujúcich jednotlivcov a pre samotné spoločnosti. Konferencia zdôraznila, že cieľom migračnej politiky by malo byť maximalizovanie pozitívnych efektov migrácie

a minimalizovanie tých negatívnych. Konferencia taktiež uznala dôležitosť alternatívnych riešení migrácie z vidieka prostredníctvom podpory rozvoja vidieckych oblastí.

Plenárnu diskusiu otvoril generálny riaditeľ FAO José Graziano da Silva, ktorý sa vo svojom príhovore zameral na zhodnotenie svojho pôsobenia vo FAO od roku 2012. Citoval zo správy MOPAN (Multilateral Organization Performance Assessment Network), ktorá celkovo hodnotí skvalitnenie činnosti FAO z hľadiska vyššieho strategického zamerania, manažmentu ako aj nadväzovania partnerstiev. GR FAO poznamenal, že sa posilnil konsenzuálny prístup pri tvorbe rozpočtu a zároveň uviedol, že je najvyšší čas investovať viac do aktivít FAO, pretože sa organizácia stáva čoraz viac závislá na dobrovoľných príspevkoch. Ako jednu z hlavných prekážok efektívnejšieho rozvoja organizácie vidí GR FAO požiadavku členov na zachovanie nulového nominálneho rastu rozpočtu. Zdôraznil, že počas svojho úradovania bolo FAO schopné nájsť úspory vo výške 150 miliónov USD, a to prijatím lepších manažérskych praktík a znížením byrokracie. Pre úspešné fungovanie programov však bolo nevyhnutné spoliehať sa na dobrovoľné príspevky donorov, ktoré tvorili až dve tretiny celkových príjmov FAO. GR FAO považuje poskytovanie dobrovoľných príspevkov za prejav dôvery donorov, no na druhej strane poukazuje na možné riziká, ako nepredvídateľnosť zdrojov či ovplyvňovanie priorít organizácie požiadavkami donorov na úkor programu schváleného celou členskou základňou.

Za významný úspech považuje otvorenie FAO partnerstvám. Od roku 2013, kedy bola prijatá nová stratégia pre partnerstvá, bolo podpísaných viac než 200 dohôd so súkromnými spoločnosťami, občianskymi združeniami, akademickými a výskumnými inštitúciami. Praktická spolupráca prebieha aj s ostatnými agentúrami v systéme OSN. GR zdôraznil strategické programy FAO, ktoré prinášajú odborné znalosti v oblasti klimatických zmien, biodiverzity, rodovej rovnosti a výživy.

Do budúca verí, že vlády budú viac využívať znalostnú základňu FAO a FAO sa lepšie presadí v medzinárodnom prostredí. Pre dosiahnutie záväzkov SDGs je potrebné zamerať sa nielen na dostatočnú produkciu potravín, ale na produkciu zdravých potravín. Zdravé potraviny si vyžadujú zdravé oceány, pôdu, osivá a udržateľné poľnohospodárske praktiky. Tiež je potrebné obmedziť vysokú spotrebu polotovarov a neprirodných produktov.

V závere vyjadril znepokojenie nad niektorými národnými politikami, ktoré začínajú ohrozovať podporu multilaterálnych inštitúcií. Mnohé problémy súvisiace so zabezpečením výživy pre celú populáciu a s udržateľným manažmentom prírodných zdrojov majú globálnu dimenziu a nedokážu byť riešené na úrovni jednotlivých krajín. Ako vzorový príklad fungujúcej spolupráce uviedol Medzinárodnú dohodu o pravidlách prímorských štátov, ktorá záväznými medzinárodnými nástrojmi rieši nelegálny, neohlásený a neregulovaný rybolov.

V rámci plenárnej diskusie vystúpila vedúca delegácie, podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR G. Matečná, ktorá vo svojom príhovore priblížila situáciu na Slovensku a zdôraznila, že Slovensko čelí situácii, kedy nastáva vyľudňovanie vidieka, vidieku chýbajú farmári a poľnohospodárstvu pracovné sily. Bolo vyzdvihnuté, že na Slovensku sa snažíme zamerať aktivity na rozvoj vidieka, investovať do poľnohospodárstva a tým prilákať ľudí späť do vidieckych oblastí.

Konferencia schválila zastrešujúcu tému pre nasledujúce dvojročné obdobie: „Podpora zdravého stravovania a prevencia všetkých foriem nedostatočnej výživy“. Konferencia zdôraznila, že FAO má kľúčovú úlohu podporovať krajiny pri prechode na udržateľné poľnohospodárske a potravinové systémy.

Konferencia zvolila členov Rady FAO podľa návrhov predložených príslušnými regionálnymi skupinami nasledovne:

z regiónu Afriky:

Angola, Burkina Faso, Guinea, Uganda, Zimbabwe (do 30. júna 2022)
Kamerun, Eritrea, Južná Afrika, Tunisko (od 01. júla 2020 do konca 43. zasadnutia Konferencie FAO)

z regiónu Európy:

Rakúsko/Izrael, Belgicko, Francúzsko/Taliansko (do 30. júna 2022)
Nemecko, Monako, Švédsko, UK (od 01. júla 2020 do konca 43. zasadnutia Konferencie FAO)

z regiónu Latinskej Ameriky a Karibiku:

Argentína, Brazília, Kostarika, Mexiko, Bahamy (do 30. júna 2022)
Kuba (od 01. júla 2020 do konca 43. zasadnutia Konferencie FAO)

z regiónu Blízkeho Východu:

Kuvajt, Sudán, Katar (do 30. júna 2022)
Afganistan, Egypt, Saudská Arábia (od 01. júla 2020 do konca 43. zasadnutia Konferencie FAO)

z regiónu Severnej Ameriky:

Kanada, USA (do 30. júna 2022)

z regiónu Ázie:

India, Pakistan, Thajsko/Malajzia (od 01. júla 2020 do konca 43. zasadnutia Konferencie FAO)

z regiónu juhozápadného Pacifiku:

Austrália (od 01. júla 2020 do konca 43. zasadnutia Konferencie FAO)

Počas Konferencie sa uskutočnila voľba nového generálneho riaditeľa FAO. Za generálneho riaditeľa FAO bol v prvom kole zvolený kandidát Číny, p. Qu Dongyu. V tajných voľbách získal 108 hlasov oproti svojim dvom súperom Catherine Geslain-Lanéelle (FR) so 71 hlasmi a Davit Kirvalidze (Gruzínsko) s 12 hlasmi. Jeden hlasovací lístok bol označený ako „zdržal sa“. Funkčné obdobie GR FAO potrvá od 1. augusta 2019 do 31. júla 2023.

Qu Dongyu pôsobil v Číne na pozícií zástupcu ministra pre poľnohospodárstvo a podieľal sa na viacerých rozvojových projektoch. Vo svojom prvom prejave po zvolení sa zaviazal naplňať mandát FAO, dodržiavať princípy férovosti, otvorenosti, spravodlivosti a transparentnosti, a zároveň ostať nestranný a neutrálny.

Výhra Qu Dongyua z Číny nebola prekvapením, avšak finálny rozdiel 37 hlasov voči druhej favoritke volieb C. Geslain-Lanéelleovej s podporou ČK EÚ bol neočakávaný. K jej prehre prispeli viaceré faktory, ako napr. finančná podpora zo strany Číny krajinám, ktoré mali také dlhy, ktoré by mali za následok stratu volebných práv, resp. úhrada nákladov na cestu do Ríma výmenou za hlasovanie v prospech kandidáta Číny; ako aj absentujúce obavy rozvojových krajín, ktoré volili „proti EÚ“, že by EÚ zastavila financovanie FAO. Ďalším faktorom mohol byť aj nesúhlas niektorých krajín s politikou USA.

Počas Konferencie sa uskutočnila aj voľba nezávislého predsedu Rady FAO. Za nezávislého predsedu Rady FAO bol na druhé funkčné obdobie, do júna 2021, zvolený p. Khalid Mehboob (Pakistan). Voľba prebehla aklamáciou, nakoľko bol jediným kandidátom.

Komisia I

Komisia I prerokovala, dopracovala a schválila nasledovné dokumenty a správy:

Regionálne a globálne politiky a regulačné opatrenia vychádzajúce z Regionálnych konferencií FAO v roku 2018 (Ázia a Tichý Oceán, Blízky Východ, Latinská Amerika a Karibik, Afrika, Európa a Stredná Ázia)

Správa z 26. zasadnutia Výboru pre poľnohospodárstvo (1. – 5. októbra 2018)

Konferencia schválila závery a odporúčania obsiahnuté v správe zo zasadnutia COAG a prijala Rezolúciu 7/2019 „Further integration of sustainable agricultural approaches, including agroecology, in the future planning activities of FAO“. Konferencia požiadala, aby pod dohľadom predsedu Programového výboru FAO a COAG bolo dopracovaných 10 elementov agroekológie, ktoré budú predložené Programovému výboru na preskúmanie a následne schválené počas nasledujúceho zasadnutia Rady FAO.

Konferencia tiež potvrdila záväzok riešiť stúpajúcu globálnu hrozbu mikrobiálnej rezistencie (AMR). Konferencia podporuje spoluprácu FAO s ďalšími medzinárodnými partnermi (UNEP, OIE, WHO), členskými štátmi, súkromným sektorom a ďalšími partnermi s cieľom riešiť mikrobiálnu rezistenciu v poľnohospodárstve a potravinárstve. Konferencia vyzýva členské štáty a FAO, aby posilnili analýzy a zdieľanie výsledkov výskumu pre kontrolu mikrobiálnej rezistencie.

Konferencia schválila Medzinárodný kódex správania pre udržateľné využívanie a manažment hnojív a požiadala Radu FAO, aby zvažila prijatie Stratégie FAO k presadzovaniu biodiverzity v poľnohospodárstve pred rokom 2020.

Správa zo 72. zasadnutia Výboru pre komoditné problémy (26. – 28. septembra 2018)

Konferencia schválila správu zo 72. zasadnutia CCP a zdôraznila dôležitosť monitorovania trhu s komoditami, hodnotenia a výhľadov pre transparentnosť trhu a informované politické rozhodnutia.

Správa z 33. zasadnutia Výboru pre rybárstvo (9. – 13. júla 2018)

Konferencia schválila správu z 33. zasadnutia COFI a uvítala narastajúci počet strán Dohody FAO o opatreniach prístavných štátov zameraných na prevenciu a odrádzanie od nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu (PSMA).

Správa z 24. zasadnutia Výboru pre lesníctvo (16. – 20. júla 2018)

Konferencia schválila správu z 24. zasadnutia COFO a uznala naliehavosť opatrení na podporu trvalo udržateľného obhospodarovania všetkých druhov lesov, zastavenie odlesňovania, obnovenie degradovaných lesov a zvýšenie zalesňovania nelesných pôd s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj a jednotlivé SDGs.

Správy zo 44. zasadnutia Výboru pre svetovú potravinovú bezpečnosť (09.-13. októbra 2017) a 45. zasadnutia Výboru pre svetovú potravinovú bezpečnosť (15.-19. októbra 2018)

Konferencia schválila správy zo 44. a 45. zasadnutia Výboru pre svetovú potravinovú bezpečnosť. Konferencia podporila implementáciu produktov CFS všetkými zainteresovanými stranami: Akčný rámec pre potravinovú bezpečnosť a výživu v pretrvávajúcich krízach; odporúčania pre zapojenie malých farmárov na trhy; Voda pre potravinovú bezpečnosť a výživu; Trvalo udržateľný rozvoj pre potravinovú bezpečnosť a výživu – úloha pre živočíšnu výrobu.

Hodnotenie práce FAO v oblasti rodovej rovnosti

Konferencia sa pozitívne vyjadrila k aktivitám FAO v oblasti rodovej rovnosti a uvítala rozhodnutie implementovať odporúčania a aktualizovať politiku FAO k rodovej rovnosti.

Pokrok pri plnení Cieľov udržateľného rozvoja/Agenda 2030

Konferencia ocenila prácu FAO vo vzťahu k implementácii, monitorovaniu a preskúmvaniu Agendy 2030. Konferencia vzala na vedomie negatívny trend pri dosahovaní SDG2 (nulový hlad) a zdôraznila potrebu koordinovaného prístupu pre FAO, členské krajiny a ostatné zainteresované strany, ktorý je obzvlášť potrebný pri riešení narastajúceho počtu ľudí, ktorí trpia hladom. Konferencia uvítala vytvorenie neformálnej mládežníckej Rady pre nulový hlad (iniciatíva NL).

Správa o pokroku v implementácii Dekády OSN pre aktivity v oblasti výživy v nadväznosti na Druhú medzinárodnú konferenciu o výžive (ICN2)

Konferencia uvítala správu o pokroku v implementácii Dekády a pozitívne ohodnotila prácu a snahy FAO v tejto oblasti. Konferencia vyzvala členov, aby naďalej vytvárali aktívne siete pre urýchlenú implementáciu programu dekády výživy a predložili svoje akčné záväzky.

Správa zo štvorročného komplexného hodnotenia politiky operačných aktivít zameraných na rozvoj systému OSN

Konferencia uvítala správu zo štvorročného komplexného hodnotenia a vzala na vedomie implikácie a náležitosti spojené s financovaním reformy systému OSN, o ktoré požiadalo Valné zhromaždenie OSN (Rezolúcia 72/279).

Správa zo 17. zasadnutia Komisie pre genetické zdroje pre výživu a poľnohospodárstvo (18. 22. 02.2019)

Konferencia schválila správu zo 17. zasadnutia CGRFA a uvítala prvú správu „Stav svetovej biodiverzity pre výživu a poľnohospodárstvo“, vrátane plánov pre sledovanie budúcich aktivít.

Medzinárodné roky a dni

Schválenie návrhov na vyhlásenie:

Medzinárodný rok ovocia a zeleniny (2021)

Medzinárodný rok raže (2025)

Medzinárodný rok prosa (2023)

Medzinárodný deň povedomia o potravinových stratách a odpade (29. september)

Medzinárodný deň čaju (21. máj)

OSN/FAO Svetový potravinový program (WFP)

Konferencia schválila výročné správy o aktivitách WFP a ocenila prácu zamestnancov WFP v náročných podmienkach.

Komisia II

Komisia II prerokovala, dopracovala a schválila nasledovné dokumenty a správy:

Správa o implementácii programu za roky 2016-2017

Konferencia vyjadrila spokojnosť s implementáciou programu v rokoch 2016-17, uvítala príspevok FAO v nadväznosti na Agendu 2030 a vyzvala FAO, aby zvýšilo úsilie pri dosahovaní SDG2 (nulový hlad), nakoľko hlad vo svete rastie v dôsledku klimatickej zmeny a zvyšujúceho sa počtu konfliktov. Konferencia ocenila, že sa podarilo dosiahnuť 82% plánovaných výstupov v rámci ráznejšieho stanovovania cieľov a prístupu merania. Konferencia tiež vyjadrila spokojnosť s čerpaním rozpočtu na úrovni 99,6%, vyšším využitím programu technickej spolupráce a mobilizáciou dobrovoľných finančných zdrojov vo výške 2 mld. USD. Ocenila tiež pokrok v nadväzovaní partnerstiev a ich zvýšenej kvalite, ale zároveň zdôraznila potrebu posilnenia synergií v rámci systému OSN, najmä medzi troma organizáciami sídlacimi v Ríme.

Hodnotiaca správa programu za rok 2019

Konferencia ocenila hlavné zistenia obsiahnuté v hodnotiacej správe vychádzajúce z tematických, strategických a projektových hodnotení a hodnotení na úrovni krajín počas obdobia 2017-2018. Konferencia uvítala pokrok pri využívaní partnerstiev a zdôraznila potrebu posilnenia synergií s ostatnými agentúrami OSN, ako aj so súkromným sektorom. Konferencia tiež uvítala prácu FAO v oblasti rodovej rovnosti a podporila FAO pri presadzovaní rodovej rovnosti v poľnohospodárstve a vidieckych oblastiach.

Strednodobý plán na roky 2018-2021 a Program práce a rozpočet na roky 2020-2021

Konferencia ocenila návrh rozpočtu na úrovni nulového nominálneho rastu s predpokladom zvýšenia objemu dobrovoľných príspevkov pre dosiahnutie strategických cieľov FAO. Konferencia tiež jednomyselne schválila návrh programu práce a rozpočtu na obdobie rokov 2020-21 vo výške 1. 005 635 000 USD. Program je zosúladený so strategickými cieľmi FAO a Agendou 2030. Identifikované sú oblasti priorít a oblasti s nižším dôrazom pre alokáciu finančných zdrojov, dodatočné zdroje sú venované rozvoju inovácií, udržateľným poľnohospodárskym systémom a všetkým formám nedostatočnej výživy. Zpracovaná bola tiež požiadavka EÚ na zvýšenie financovania normatívnej práce FAO v rámci Medzinárodného dohovoru pre ochranu zdravia rastlín a spoločného programu FAO/WHO Codex Alimentarius pre bezpečnosť potravín. Pre výpočet príspevkov členských krajín sa použije Škála príspevkov OSN platná v roku 2019. Pre SR to znamená zníženie podielu na rozpočte FAO z 0,160 na 0,153 percenta.

Konferencia rozhodla, že 42. zasadnutie Konferencie FAO sa uskutoční v Ríme v dňoch od 12. – 16. júla 2021.